

pertoca. Pensin els aimants del felix desenvollop de les coses nostrades, com aqueixos llibres, qual freqüència i periodicitat enamora, no han d'ésser, temps a venir, patrimoni exclusiu dels erudits, com fins ara ocorre; pensis que actualment s'està aplegant material per a integrar, tan aviat com es pugui, tot el fons jurídic que han produït els nostres costums; i, que és cosa moralment certa, que d'aqueixa recerca de costums n'han de reeixir els preceptes jurídics coercitius que en forma de Codi rural, de Apèndix del Codi civil castellà o, que sap un com obligaran als particulars i serà llei a fer complir en els Tribunals. I fins volent pensar que tan plausible cosa no arribi a realitzar-se, cal tindre present que les actuals lleis vigents, àdhuc el mateix Codi castellà, i tal volta, més que en cap altra cosa, en algunes de les recollides ja per la Oficina jurídica, admet com a font de dret primerament aplicable el costum del lloc i en moltes altres quan hi manca precepte escrit aplicable. En l'actual època de transfusió d'interessos, de variants costums i de ràpida evolució de pràctiques agrícoles i jurídiques, els costums van esfumant-se qui sap-lo i és cada jorn més difícil d'atrapar els caràcters sobresortint que la dibuixen. D'aquí hom pot pensar que esdevindrà sovint que en invocar un costum i en arribar l'hora de provar-lo, davant dels Tribunals o en altre lloc on s'escaigui, més aviat es farà cas de ço que amb tota cura s'hagi recollit en els «Costumaris» que van publicant-se, que en altres fonts quals aigües són més tèrboles i de més difícil captació.

Es per aquesta causa que correspon als representants dels interessos rurals de les encontrades totes de la terra catalana, fer-se presents en el inventari que actualment es ve fent del nostre patrimoni jurídic, a fi de que, el merèssim treball que porta endavant el patriotisme dels juriconsults de la Oficina jurídica de la Mancomunitat resulti ben integrat i que puguin, quan arribi la hora de la ordinació i sistematització de totes les dades recollides, produir un cos orgànic que compregui totes i cada una de les institucions jurídiques de la nostra terra, ben modulades, ben ajustades i ben diversificades per cada una de les comarques i per a tots els casos jurídics en que han de tindre força d'aplicar-se.

Dr. PENE J. GIRONA

Professor de l'Escola Superior d'Agricultura

La cria de conills

Una petita indústria

ALIMENTACIÓ DELS CONILLS

AQUELL célebre gastrònom francès va immortalitzar-se amb aquesta expressió: «Diga'm què menges i et diré qui ets.» Una alimentació racional, adequada, és el fonament d'una bona explotació de conills. Aquests animals, si els hi donen un menjar inadequat, o bé creixen esmirriats, anèmics i malaltissos, o s'engreixen desmesuradament i produeixen un descens lamentable de la llur fecunditat. Naturalment que per als conills destinats a l'engreix, com més aviat ho aconseguim millor.

Probablement amb motiu de son origen boscà, els conills preferixen les herbes verdes i poc aigualides. Quan el procurar-se aquestes es possible, es té la alimentació que podríem dir-ne ideal. Mes això no es troba sovint, i cal acudir a altres menjars, com són, cols, naps, fulles de broquil, ensiam, escarola, alfals, ordi, civada, segó, fulles de morera, pàmpols de cep, ordi i civada tendra, fulles d'ametller i avellaner, cirerer, etc.

Respecte als aliments és necessari advertir que, és convenient no donar-los massa tendres, doncs predisposen a malalties de budells, en especial al ventre inflat. Aquesta cura en deixar pansir l'alfals i altres farratges, cal observar-la, sobretot, en l'alimentació dels conills joves.

Aviñ dia es va estenent l'ús dels grans de brisa, ben nets, per a l'alimentació dels conills. Procedeixen de les facines. Si la brisa de que procedeixen no ha estat florida constitueix un excellent menjar. Doncs, a més de menjar-ho bastant bé, és força econòmic, bastant nutritiu i no dóna cap mal gust a la carn. Això sí, no s'ha de fer d'aquest aliment un règim exclusiu. Deu barrejar-se amb segonet, i donar-los-hi també verdures. Hi téngui ocasió d'observar els efectes d'aital aliment, i puc afirmar que són altament satisfactoris llurs resultats. No dubto en recomanar-lo a tots els que crien conills.

S'ha de procurar que el menjar sigui sempre net, doncs és ben sabut que rebutxen tot allò que per una causa o altra ha sigut empastifat. A l'istiu s'els dóna tres cops al dia menjar: a l'hivern amb dos n'hi ha prou.

Referent a l'aigua, jo entenc que no deu faltar-ne mai a les gàvies. Naturalment que si la alimentació porta quantitat suficient d'aquesta, no en tindrà necessitat. Però ¿pot determinar-se exactament l'aigua que conté un aliment? Cal respondre negativament. Altrament, els conills, com tots els animals, regulen per sí mateixos l'aigua que els cal per a sostenir son equilibri orgànic. Si això no fos prou, l'observació ens demostrarà la veracitat del meu criteri. Molts haureu vist, a les cases de pagès, on els conills viuen amb les gallines, que malgrat alimentar-se amb un règim quasi exclusiu d'herbes, tot sovint s'observen a conills que beuen en el test de les gallines.

Però d'una manera especial no s'ha d'oblidar de posar aigua als conillers quan les famelles estan de part i criant, doncs és de tots sabut lo sovint que són els casos de conilles que han devorat als seus fills. Monstruositat que no s'observa quan tenen aigua a la seva disposició, lo que prova que la manca d'aquesta prodüí tal aberració.

L'ENGREIX DELS CONILLS

No s'ha de començar fins als quatre o cinc mesos, doncs fer-ho abans no és productiu pel poc tamany que han adquirit. Un mes abans de portar-los a la venda s'els dóna una alimentació rica en farines i matèries grasses. Tals són l'ordi i la civada i la llet en països que costi poc cara.

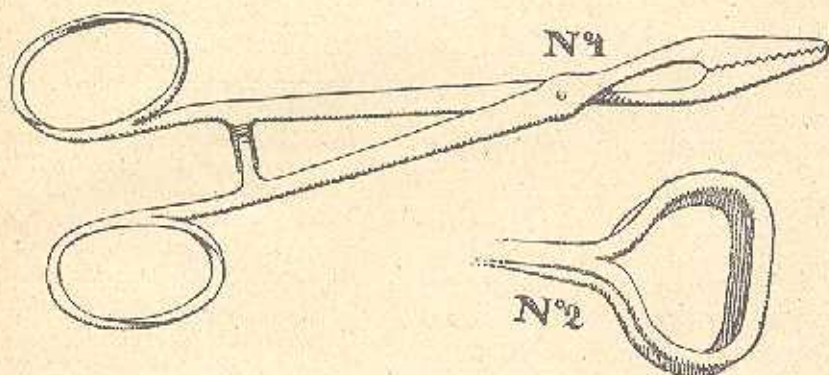
El sistema millor d'engreixar conills és, indubtablement, el belga. Amb ell s'aconsegueix engreixar ràpidament, i s'obté una carn tendra i de finíssim paladar, que compensa de sobres les molèsties i el treball que ocasiona.

Capats els mascles, quan tenen uns quatre mesos, es col·loquen en uns prestatges (1) on hi cap justament un conill i el caixonet de menjar. Aquest prestatge tindrà adequada inclinació per a que s'escorrin perfectament les dejeccions, doncs cas de acumular-se donaran mala sentida a la carn.

D'aquesta manera amb poc més de tres setmanes s'obté un perfecte engreix dels conills. S'els donarà grans d'ordi i civada i un xic de segonell remullat amb llet, als àpats del matí i migdia; al vespre, fulles de col, escarola, alfals o altres, trinxades ben menudes. Si als darrers dies s'augmenta la racció de llet, resulten uns conills d'una finura exquisida.

CÓM SE CAPEN ELS CONILLS?

No ofereix cap dificultat i el perill és escàs, insignificant. El procediment més conegut es practica així: Un ajudant agafa, amb una mà, les quatre potes del conill i mig aglutat a la banda esquerra, presenta, sobre una taula, els testicles a l'operador. Aquest amb el dit gros i l'índex

Número 1. Pinces de Pean de boca llarga

Número 2. Pinces de Pean de boca buida

de la mà esquerra comprimeix el cordó testicular, deixant ben sortit el testicle corresponent. Llavors, amb un bon bisturi, es fa un tall seguint el radi major del testicle i aquest resta al descobert. Llavors amb la mà esquerra es deixa el cordó i s'agafa el testicle descobert i s'estira suauement i es fa sortir un boci de cordó que amb el bisturi es va raspant fins a la completa divisió. Es fa lo mateix amb l'altre testicle i es renta la regió operada amb una solució antisèptica qualsevol. Aquest mètode, encara que poc, té els seus inconvenients. Pot produir-se una hemorràgia que, encara que fàcil d'aturar, no deixa d'ésser un inconvenient. Després, a conseqüència d'estirar el cordó i exercir sobre ell la pressió que cal per a rasparlo, s'ocasionen petites congestions del sagí, que a voltes són causa d'estats febrils.

Per a estalviar aquests inconvenients he provat, en diferents ocasions un procediment que encara que una mica menys ràpid, evita les hemorràgies i no produeix estiraments de cap mena. Per si quiscun aficionat vol comprovar el meu sistema vaig a ressenyar-lo.

(1) Vegl's nombre 3 d'aquest any d'AGRICULTURA

El conill s'agafa igual que en el procediment anterior, i es fa l'incisió de la mateixa manera. Un cop al descobert el testicle, amb les pinces número 1 s'agafa el cordó testicular, tan aprop com sigui possible de les parets del ventre i es mantenen fixes amb la mà esquerra. Amb l'altra mà, i provistos de la pinça número 2, s'agafa el cordó tan junt com sigui possible del testicle, de manera que, entre les pinces, hi hagi cosa d'un centímetre de distància. Procura's mantenir-les ben apretades. Llavors es comença a fer giravoltar la pinça número 2, sempre en el mateix sentit i el testicle no triga gaire a quedar separat del cordó. S'aflluixa i es desfà la pinça número 1 i es procedeix a operar l'altre testicle. Es renta la regió amb un antiséptic i ja s'ha acabat.

Es bo tenir la precaució de fer dejunar als conills que es tinguin d'operar, el dia abans. Practicada la castració també és prudent no donar-los-hi massa menjar, doncs així el parill de la febre disminueix.

Després de l'operació de capar, els conills creixen més ràpidament, són pèl és més llustrós i fi i s'engreixen amb més facilitat. Però lo principal que s'aconsegueix, és fer desaparèixer l'olor de mascle característica de cada espècie i que ja tinguin sentor repugnant les carnis.

Les femelles no poden capar-se amb la mateixa facilitat dels mascles, però tampoc és tan necessària, doncs ja naturalment són més fines si són ben engreixades i no són velles.

L'HIGIENE DELS CONILLS

Juntament amb l'alimentació, constitueixen la base del bon èxit d'una explotació d'aquest bestiar. Els conills volen quietut. El més petit soroll els espanta i interromp la placidesa de son viure.

Convé netejar ben sovint les gàvies, encara que no es presentin malalties, doncs la mala olor que es despren dels ferros i fustes impregnades d'orins, és sempre perjudicial a la salut. S'haurà de tenir especial cura en no deixar que s'apilin les dejeccions sota la gàvia, car seria motiu de constants emanacions poc sanitàries. Cada dia es farà una bona escombrada i no seria per demés que el sol tingués la corresponent inclinació per a que poguessin escórrer els orins a un dipòsit situat a l'exterior. Si els conills viuen a ramats, almenys cada setmana convindria netejar i escombrar el sol.

Per a rentar les gàvies va molt bé una lletada de calç i després esbandir-ho perfectament i deixar-ho assecar. Per ço és convenient tenir sempre unes quantes gàvies de repuesto per a puguer fer una bona neteja mensual.

En els bons criadors de conills hi acostuma haver unes gàvies separades de les altres, destinades a enfermeries i observació. Conill que es posa malalt, la primera indicació és separar-lo dels altres i observar-lo atentament. No per a intentar guarir-lo, car això no és econòmic, si no per a mirar d'esbrinar la causa de la llur malaltia i posar cura en evitar que els altres fassin lo mateix.

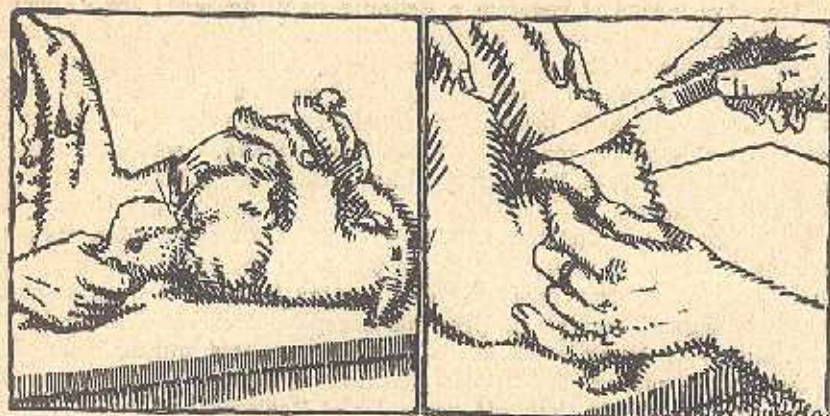
La gàvia on hi hagi estat una conilla malalta no tornarà a servir que no hagi sofert una bona desinfecció, que podrà fer-se amb sublimat al 1 per 1.000. Després del sublimat, lletada de calç i l'esbandida corresponent.

Sols amb higiene podreu aturar les infeccions que aterren als conillers. Pensar amb tractaments curatius és il·lusionari.

CONCLUSIONS.

Una alimentació sana i abundant. Una netedat escrupolosa. Una higiene amb tot rigor i cura amb la reproducció. Heu's aquí el secret d'una explotació de conills i profitosa.

No destinareu a la reproducció conills petites i joves. No tindran menys de set mesos. Tingueu en compte que la millora de les races de-

pen, en gran manera, de llur reproducció. Pot aconseguir-se el millorament amb el sistema de creuar altres races, més això cal saber-ho fer. El millor procediment és la selecció, i així cada comarca tindrà característica racial.

JOSEP VIDAL MUNNÉ

Un parany als ramaders

L'Agricultura amb totes les indústries que de son conreu deriven té la prova més clara de com entenen aquestes coses els buròcrates que com burinots de malestrugança rodegen al ministre de Foment de l'Estat espanyol; però la ramaderia no havia gaudit encara del «favor oficial», no sabem si per oblit o perquè no havia arribat el felig quart d'hora que hom té i en el qual sorgeix com llengua de foc caiguda dels espais on conviuen els esperits mentors, una idea que porta l'esclat immens de felicitat a un estament popular, i aquesta idea, pensada en aquell deliciós quart d'hora, ha estat aprovada ara en forma de projecte de Reglament per les parades de sementals i guarans, de propietat particular, el dia 10 de març de 1921 per els senyors Marquès de la Frontera, García Izcara, Poderoso y Fermoso.

No cal dir que tan la Junta Superior de la Crià Cavallar com la dilecta Comissió abans dita, no esmenten per a res l'actuació de les parades de sementals de l'Estat, puix la denen considerar perfecte quan no assenyalen cap modificació i així amb el «noli me tangere» per devantal, nosaltres també la considerarem un «model», encara que per allò de que